REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.
Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 154. Brașov, Luni-Marți 15 (28) Iulie 1908.

Constituția în Turcia.

„Majestatea Sa Sultanul, înaltul nostru Domnitor a ordonat să se întrunească camera deputaților conform constituției, care este una din operele sale glorioase. S'au dat porunci în toată țara de a se face alegerea candidaților, cari împlinesc condițiunile cerute de lege".

Cu aceste cuvinte au fost înștiințate misiunile turcești din străinătate despre restabilirea constituției în Turcia, cel mai mare eveniment exterior, de care se ocupă azi întreaga pressă europeană.

Așadar au ajuns să se bucure și naționalitățile din Turcia de constituție. Turcii, Bulgarii, Albanezii, Grecii, Sêrbii, Aromânii, Armenii și Jidovii vor fi toți reprezentați în parlamentul turcesc, ce se va deschide la 1 Noemvrie a. c. Acest parlament după lege va fi ales cu vot secret de toți cetățenii Turciei, cari au împlinit 21 de ani și plătesc dare ori și cât de puțină. Pe câte 50 de mii de locuitori să vine un deputat. Cu totul camera turcească va fi compusă din 500 de deputați.

Noi cetățenii din „culta" și „civilizata" Ungarie am ajuns așadar să invidiăm acuma și pe locuitorii Turciei pentru liberala lor constituție. Și dacă va fi amânată încă mult timp, tot ca până acuma, reforma electorală, ori se va face în sens retrograd și reacționar, vom ajunge încă să ne dea de rușine chiar și Botocuzii.

Ce-i drept, nici strălucitul Padișah nu a venit cu prezentul acesta al constituției, pe care-l făcuse deja la 1876 dară îl luase earăși înderept, n'a restabilit, zicem, constituția de bună voie, ci de sila împrejurărilor, cel mai bun și singurul leac de-a face sfârșit unor stări de lucruri atât de înapoiate și triste ca în Turcia și ca și în alte state „mai culte", cari suferă mai mult sau mai puțin de aceeași boală.

Era aproape să isbucnească revoluția în Turcia. Partidul tinerilor Turci ajunse în timpul din urmă la o putere și influență nemaipomenită. Acest partid, care luptă pentru libertatea tuturor naționalităților din imperiul osman, deveni domn pe situațiune în Monastir.

Sultanul numai după ce o noapte întreagă, dela 23 spre 24 Iulie, s'a sfătuit cu miniștrii săi, după discusiuni furtunoase s'a decis la 4 ore dimineața să restabilească constituția. Marele vizir nou numit Said-pașa l'a hotărât la aceasta după ce a declarat că corpul de armată din Adrianopol s'a revoltat și că corpul dela Salonic se pregătește a porni spre Constantinopol; că Monastirul e în mâna revoluționarilor din partidul tinerilor Turci; că trupele aziatice refuză de a procede în contra tinerilor Turci. „Eu", zise Said-pașa, „nu pot garanta pentru viața Majestății Voastre. Singura scăpare o văd în restabilirea constituției".

Și va fi o scăpare pentru Sultan și Turcia restabilirea constituției, care fu primită, ca și amnestia dată arestanților politici, și desființarea cenzurei și a poliției secrete, cu entusiasm atât în Constantinopol cât și în provincie. Și în Macedonia e mare bucuria.

Cât va dura această bucurie a poporului și a miliției și ce sfârșit va avea, firește, nu se poate ști. Ajunge că pentru moment îi este ajutat Turciei și înăuntru și în afară. In afară restabilirea constituției este o bună trăsătură de șac față cu planurile nouă engleze-rusești dela Reval.

Un diplomat de frunte turc zice, că, după părerea sa, marile puteri se vor feri deocamdată de orice amestec, căci la din contră s'ar putea naște o criză grozavă care ar aduce după sine un războiu general. Turcia nu va lăsa să i-se ia cu forța Macedonia.

„Fiecare patriot turc e conștiu de aceea, că în Macedonia Turcia are să apere ultimul bastian al poziției sale în Europa. Și dacă Turcia va fi silită să ducă această luptă, ea va fi o luptă pe viață pe moarte și dacă Europa ar încerca de a o scoate din Macedonia și de a o împinge în Asia, ea va ridica steagul profetului și va chema Islamul întreg în ajutor contra Europei."

Congresul din Carloviț. Azi dimineață cu acceleratul de 7 oare ministrul de justiție Dr. Günter, care, precum știm, a fost numit comisar regesc la alegerea de patriarch, a plecat la Carloviț, unde va ajunge d. a. Deschiderea congresului se va face mâne, Marți, la 10 ore a. m.

O deputațiune croată la banul Rauch.

Sâmbătă d. a. o deputațiune a împiegaților dela căile ferate croate s'a presentat în audiență la banul Rauch în Agram. Deputațiunea a predat banului un memorand cu rugarea, ca să inziste pe lângă ministrul de comerciu pentru retragerea acelei ordinațiuni ministeriale, conform căreia pe viitor ver putea fi aplicați în atelierele căilor ferate numai lucrători, cari știu ungurește. Deputațiunea a accentuat gravaminele pricinuite de această ordinațiune și a spus ce periculos e ordinul pentru muncitorii croați. Rauch răspunzând a zis, că cunoaște amănunțit această ordinațiune și a promis că se va consulta asupra memorandului cu ministrul-președinte și ministrul de comerciu.

Noul regim constituțional în Turcia.

Proclamarea regimului constituțional în Turcia a produs nu numai în Turcia, ci și în străinătate o foarte bună impresie. Poporațiunea din Constantinopol a făcut alaltăeri mari ovațiuni Sultanului și trupelor turcești când mergeau la serbarea Selamlicului, cât și la reîntoarcere. Deasemenea și pressa turcească e plină de articoli elogioși la adresa Sultanului, căruia i-a transmis o telegramă de mulțumire.

Sâmbătă s'a ținut la Stambul un *imposant meeting*. După meeting mai multe mii de turci au mers cu muzica în frunte și cu drapele la Poartă, remițând Sultanului, marelui vizir și celorlalți miniștri o adresă de recunoștință pentru iradeaua publicată privitoare la amnestie, la abolirea censurei și a poliției secrete din 24 Iulie.

Puterile și constituția Turciei.

La oficiul de externe din Petersburg s'a primit cu simpatie știrea despre proclamarea constituției. Cercurile competente afirmă că pentru moment *Rusia se va abține dela orice mișcare*, așteptând desfășurarea evenimentelor. Pentru moment însă acțiunea pentru introducerea reformelor în Macedonia încetează. Ministrul de esterne Isvolski a plecat la Reval, unde va conferi cu țarul asupra nouei situațiuni. De altfel țarul a fost înștiințat telegrafic de lovitura, care s'a făcut în Turcia.

Toate ziarele engleze se ocupă cu marele eveniment petrecut în Turcia. In cercurile diplomatice engleze se asigură însă, că Anglia nu are nici un motiv de a nu fi mulțumită de introducerea constituției în Turcia.

»Times« anunță din isvor semi-oficios că pentru moment *Anglia a renunțat la proectul ei de reforme pentru Macedonia*, conținut în nota pe care a adresat'o puterilor. Atitudinea Angliei se explică prin aceea, că situația prezentă a Turciei e foarte turbure, încât nu se poate încerca acum realizarea unor reforme. După câtva timp însă Anglia va cere din nou Porții validarea reformelor cerute de puteri.

»Times« scrie apoi, că Anglia a văzut întotdeauna cea mai bună rezolvire a chestiei macedonene în introducerea reformelor în Turcia, de aceea ea se adresează acum statelor vecine cu Macedonia ca să se ție în rezervă acum, căci situația din Turcia este destul de turbure și Turcia are dreptul de a îndeplini ea regenerarea națiunei sale.

In cercurile înalte *germane* acordarea constituției în Turcia este primită cu satisfacție. In mod semioficios se dezminte categoric știrea, cum că puterile mari ar avea intenția să intervie în afacerile interne ale Turciei.

O convorbire cu un diplomat turc.

»Neues Wiener Tageblat« publică un interview cu un diplomat turc, care a declarat următoarele: Singurul lucru pe care-l putem face e să așteptăm. Darul ce s'a făcut prin acordarea Constituțiunei e mare, dar trebue să vedem dacă și rezultatele vor fi efective. E sigur, că o Constituțiune poate fi cauza multor conflicte. Totul depinde de împrejurarea, dacă populațiunea creștină se va pune sub adăpostul Constituțiunei. Urgenta îndeplinire a revindicărilor tinerilor turci a introdus un suflu

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din amintirile lui Barbă-Albă.

IV.

După absolvare, 1861.

In primăvara anului 1861, după peirea absolutismului lui Bach, a început a se »restaura« comitatele și districtele, denumindu-se prefecți (comiți) și căpitani supremi constituționali, care aveau a organiza comitatele și districtele după metodul sau calapodul antemarțial, convocând așa numitele marcale. Aceste marcale sau marculișe substituiau representanțele comitatense de astăzi, și le formau toți nobilii sau boerii din comitat sau district, precum și vr'o câțiva regaliști, pe carii denumiau și conchemau prefecții.

In districtul Făgărașului a fost numit de căpitan suprem Ioan Bran de Lemeni. El venind la Făgăraș să-și ocupe locul, a fost întâmpinat la granițele districtului cu mari ovațiuni. Mai multe sute de călăreți la care se atașase vre-o 60—80 de trăsuri, așteptau sosirea la capul Porumbacului de către Sibiiu, de unde pleca. Sosind, a fost cu un entusiasm mare primit și bineventat de inteligența din Făgăraș, ear călăreții cu poporul nu mai încetau din »să trăiască și hura!« Mulțămind căpitanul suprem prin un discurs avântat, am purces mai departe plini de mândrie și de speranțe într'un viitor, ce ni-se părea atunci de aur.

Nu mult după sosirea și așezarea sa în reședință, a dat ordin a se conscrie toți boierii sau nemeșii din comitat, inteligența sau preoții, învățătorii, militarii pensionați și i-a conchiemat la marcalul dintâiu ce s'au ținut în Făgăraș. Nu 'mi mai aduc aminte anume ziua destinată pentru marcal, dar mi-se pare că a fost pe una din zilele lui Maiu, și s'a ținut în liber la moara de hârtie, neexistând un local așa de mare, în care ar fi putut încăpea ce-i vre-o 600 de nemeși și vre-o 200 de inteligenți, afară de poporul de rând, ce asista la ședințele publice de constituire. Cel dintâiu obiect pus la ordinea zilei a fost întrebarea, care să fie limba oficioasă în comitat, în administrație și justiție. Asupra acestui punct îndată la început s'au anunțat la cuvânt vre-o 10 Unguri din Făgăraș: advocați bătrâni, deregători rămași fără slujbe și preoți, bărbieri etc., așa că în ziua dintâiu atâta au îndrugat aceștia ungurește, încât Românii, dintre care de abia vre-o 3—4 știau ungurește, au devenit impacienți și au început a-i huidui și teroriza, a-i întrerupe, încât după vre-o 5 ore de vorbiri, căpitanul suprem a trebuit să întrerupă ședința și a hotărât ca să se continue în ziua următoare la 8 oare dimineața.

Românii, adunându-se seara, s'au constituit, s'au disciplinat și au ales și precisat modul de purcedere, cine să vorbească, au hotărât, că tot Românul să vie în ziua următoare cu o țidulă galbenă pe pălărie sau căciulă. Pe acele țidule — pe care le-au tipărit în acea noapte la un tipograf ovreu din Făgăraș — se tipărise cu litere groase *„limba română!«* *»jos cu limba ungurească!«* Unul din inteligență avea a face la începutul ședinței propunere de »încheierea desbaterei« asupra acestui obiect, ceilalți cu toți să strige *„încheerea, încheierea desbaterei"*, și până atunci să nu înceteze, până ce președintele nu va aduce la vot aceasta propunere de încheierea desbaterei.

Așa-s'a și întâmplat, a doua zi, după cum am hotărât în presară. De giaba au protestat Ungurii, căci încheierea desbaterei primindu-se, s'a pus la vot cestiunea limbei, care s'a primit cu ovații mari și majoritate covârșitoare. Ungurii au părăsit marcalul, ear Românii au urmat cu constituirea și organisarea în liniște perfectă, încât în a doua zi am isprăvit toate obiectele puse la ordinea zilei.

Căpitanul suprem printr'o vorbire plină de oratorie, în cuvinte alese, face un istoric asupra însemnătății constituționalismului vechiu și a introducerei lui în era cea nouă, încheie și invită pe membrii congregației pe ziua următoare la prânzul ce se va ținea tot în acest loc, unde se vor așeza și pune mese, iar împrejurul lor se vor ridica umbrare de ramuri verzi. Condus de întregul marcal, căpitanul suprem s'a întors în reședința sa.

Toată noaptea gemeau grădinile publice de lume românească, ear pe străzi nu se auziau alte decât strigări de »vivat«.

In aceasta congregație am fost ales și eu de pretor (szolgabiro) în comitatul Făgărașului. Insă fiindcă în Iunie, după absolvare, aveam a-mi face examenul de stat, m'am întors în Sibiiu și depunând acest examen și căpătându-mi absolutoriul, m'am întors la Făgăraș. Aici m'am presentat la căpitanul suprem, unde depunând jurământul, a dispus, că am a administra cercul Veneției de jos, unde aveam fără amânare să ies în cerc, să-mi încep activitatea.

puternic de naționalism în atmosfera Turciei, care e foarte necesar pentru imperiul Otoman.

»O Turcie condusă după norme constituționale *poate realiza foarte curând aceia ce cer reformele din Macedonia* și astfel mișcarea poate deveni favorabilă Sultanului prin întorsătura finală a lucrurilor, contribuind la întărirea sentimentelor patriotice ale turcilor«.

Românii macedoneni și constituția Turciei.

»Românul dela Pind« a lansat un manifest, din care reproducem următoarele pasage:

»Armâni! Telegramele ne aduc știrea, că o eră nouă se deschide în istoria patriei noastre. Regimul tiraniei și al arbitrarului, care făcuse din neamul nostru elementul cel mai nedreptățit în imperiul otoman, s'a sfârșit. Prin voința generoasă a nobilei tinerimi osmane și cu asentimentul tuturor neamurilor ce locuesc pe teritoriile vaste ale imperiului nostru, astăzi o constituție liberală, a luat locul voinței autocrate de altă dată.

»De aci înainte cuvântul și pressa vor răsuna liber acol unde altădată pentru o simplă bănuială puteai fi înghițit de valurile mării, sau înmormântat pe veci în închisoriile Asiei și Africei. Libertatea cultului va domni, acolo, unde privilegiile nedrepte ale patriarhului, făceau din noi un neam cu credință, dar fără cult. Libertatea individuală, garanția avutului, a vieții și a onoarei vor fi realități certe, pe pământul până acum atât de perfid al patriei noastre....

De aceea este clipa când uniți în cugetul de înălțare al neamului *trebue să mergem cu toții dincolo ca să ne facem datoria.* A sunat pentru noi ceasul când se pun temeliile neamurilor și când fiecare trebue sa-și închine prinosul de energie pe altarul neamului. Acela, care în aceste momente nu uită patimile sale mici în fața marilor împrejurări, nu merită numele de fiu al neamului«.

Un interviev cu șeful tinerilor turci

Un ziarist parizian a obținut un interviev cu șeful mișcărei tinerilor turci, Ahmed-Riza. Acesta a declarat, că hotărîrea sultanului a *produs cea mai bună impresiune asupra tinerilor turci*, umplându-i de bucurie. »De bucurie am expediat următoarea telegramă marelui vizir Said-pașa: »Comitetul otoman pentru unire și progres vă roagă să exprimați M. Sale Sultanului mulțumirea noastră pentru restabilirea Constituției și acordarea amnestiei«.

— Amnestia e așa dar un lucru hotărît? a întrebat ziaristul.

— Da, am primit următoarea telegramă dela comitetul nostru din Salonic: »Sultanul a acordat amnestie tuturor, condamnaților politici«.

— Și cari sunt intențiunile dv.?

— Atențiunea noastră e îndreptată acum asupra a trei lucruri: *asupra amnestiei, a libertății presei și a libertății întrunirilor și a asociațiunilor.*

— Ce influență va avea asupra Macedoniei noua întorsătură a lucrurilor? întrebă ziaristul.

— Vă atrag atențiunea asupra memorandului, pe care comitetul tinerilor turci l'a adresat puterilor europene, și în care e următoarea frază: »Opera de reforme a Europei n'a dat nici un rezultat și n'a îmbunătățit întru nimic situațiunea«. Un alt paragraf sfătuia puterile să nu se amestece în zădar căci când Turcia va deveni liberă și puternică, ea va ști să se ajute singură în Macedonia. Despotizmul sistemului de până acum, era izvorul tuturor relelor și nu numai Macedonia are să se plângă de dânsul, ci toate provinciile imperiului otoman. Parola noastră e: »Ajutați-ne să doborâm despotizmul«. După ce sultanul ne-a redat constituțiunea, sper că viitorul ne va aduce o îmbunătățire a situației din Macedonia. Ar putea exista temerea, că Bulgaria ar încerca să se folosească de această schimbare, dar acest lucru nu mai e de temut, deoarece turcii fac cauză comună cu grecii și în curând va fi chiar în interesul Germaniei să nu se lanseze în aventuri riscate.

Din România.

București, 13 Iulie 1908.

In urma intervievului dlui Carp. — Un gând frumos. — Schimbări bune în armată.

Declarațiunile făcute d. Petre Carp față de corespondentul lui *„Pester Lloyd“*, cu privire la cestiunea macedoneană, a produs o mare neliniște și adâncă nemulțumire îndeosebi între macedo-românii din țară.

Au avut mai multe întruniri la sediul societății lor și printr'o telegramă au făcut apel către primul-ministru d. D. A. Sturdza ca să susție cauza fraților noștri din Macedonia și să facă totul cu putință ca să nu prindă rădăcini în cercul diplomației curentul, care ar putea lua naștere în urma declarațiilor »nesocotite« ale dlui Carp — curent, care ar tinde să nesocotească elementul românesc în rezolvarea cestiunei macedonene.

O intervenție similară s'a făcut și la d. Tache Ionescu.

De asemenea se svonește, că d. Dr. Leonte președintele societății macedo-române și-ar fi dat dimisia din partidul de sub șefia dlui Carp, ca o protestare.

*

De mai multă vreme s'a luat inițiativa construirii unei *biserici românești la Ierusalim*, unde fiecare popor, aproape, își are până acum biserica sa.

Atâția pelerini români nu găsesc la locurile sfinte un locaș de închinare.

Inițiativa acestei folositoare și laudabile opere se datorește dlor Burada, Boldur și arhimandritului Manolescu.

S'au strâns până acum sume destul de frumoase, cari se păstrează la »Banca Națională«.

Pentru grăbirea operei archimandritul Nifon, superiorul mănăstirei Sinaia deschide în *„Universul“* o listă de subscripție și îndeamnă pe toți credincioșii să contribue.

*

In urma reformei pentru reorganizarea armatei, numai regimentele de călărași au mai rămas *teritoriale*, dupăce, și din acestea, câteva au fost permanentizate și transformate în regimente de roșiori.

Acum se studiază, din inițiativa ministrului de Războiu, d. general Averescu, reorganizarea celor 8 regimente, cari au mai rămas să facă serviciu »cu schimbul« sau teritoriali.

Călărașii vor face tot 4 ani, după noua organizare, dar regimentele lor vor fi alăturate pe lângă regimentele permanente de roșiori făcând în timp de războiu, mai mult serviciu de tren și de ordonanță.

Acestor regimente li-se vor da o instrucție specială și o parte din efectivul lor, făcând serviciul pe jos, va primi pușca »Manlicher« în loc de carabină.

M.

O întâmpinare a comitetului serbărilor din Șimleu.

Primim dela comitetul serbărilor din Șimleu, ce se vor ținea cu ocaziunea adunării „Asociațiunei“, o întâmpinare, căreia bucuros îi dăm loc. Dar nu putem să nu spunem, că, după părerea noastră, întâmpinarea trebuia trimisă acelui ziar, care prin articolul său întitulat: *Bum, bum, bum!* încercând a zeflemiza întru câtva pregătirile ce le face comitetul, a provocat întâmpinarea comitetului.

Iată întâmpinarea:

Onorată Redacțiune!

Vă rugăm cu toată stima, binevoiți a publica următoarele șire, în interesul cauzei noastre culturale:

Din păcate, se vede, suntem oameni cu o fire și o mentalitate, cari nu dau dovezi de o maturitate suficientă. Sunt atât de multe păcatele noastre, s'au înfierat și se înfierează aproape zilnic, așa că nici o notă nouă nu mai putem aștepta pe acest teren.

Nu ne-am fi închipuit însă nici odată, că s'ar afla vr'un purtător de condeiu, pus în slujba culturei noastre românești, cu atât mai puțin un colaborator — intern, ori extern — al organului autorizat (?) al partidului nostru național, care uitându-și de cea mai nobilă a sa îndatorire, să încerce chiar acum, în preajma serbărilor »Asociațiunei« a arunca o lumină dubioasă asupra celor mai curate și altruiste intențiuni ale comitetului, care aranjează aceste serbări, de-o îndoită valoare pentru Românii sălăgeni.

Cel mai slab cunoscător al stărilor noastre culturale, chiar neavând cunoștințe etnografice speciale, va admite, că aceste serbări sunt pentru noi de-o 'nsemnătate, dacă nu epocală, fără îndoială de prima ordine. Sub influința desastruoasă a unei culturi străine firei și sentimentelor noastre, răsleți și expuși la bariera nordostică a românismului, noi n'am avut norocul a primi în sânul nostru stindardul sfânt al culturei și artei românești dela anul 1878, adecă de 30 de ani.

Fără a intra în discuțiune asupra multelor neajunsuri de diferită natură, cari s'au încuibat chiar și în sânul primei noastre instituțiuni de propășire națională (lucru absolut inadmisibil în preajma celor mai mari sforțări, depuse cu gândul de-a pune la cale o manifestațiune românească, menită a desmorți și ridica la vieață acest nenorocit colț de românism)—ținem *să protestăm cu toată hotărârea* în contra tuturor bănuielilor înguste, nefondate și chiar naive, cari țin să ducă în rătăcire pe toți ceice n'au o judecată independentă și astfel să compromită în fașe orice început de acțiune de desrobire culturală.

Nimic mai ușor, decât a arunca vorbe nesocotite, de-a bagateliza o muncă cinstită, înainte de-a fi avut prilej a o cunoaște și a o aprecia. Și cu durere constatăm, că vechiul nostru obiceiu de-a cârti împotriva oricăror încercări de bine, se menține în plină floare.

Suntem însă siguri, că oamenii cinstiți și nepreocupați nu se vor lăsa influințați de articolașele cutărui informator nechemat, care e în imposibilitate de a-și da seamă de importanța momentului, ci își vor ști împlini întreagă datoria de români.

Cât privește monografia Sălajului fie încredințat binevoitorul ei critic, că și în Șimleu se găsesc oameni, cari știu să-și dea sama, că monografia unui comitat nu se poate scrie în 2—3 luni, ci formând 2—3 tomuri mari, ea va fi rezultatul unei munci de ani de zile. Și dacă totuși s'a compus această monografie (care de fapt e numai o schiță, după cum se va convinge și d-lui, chiar din însuși titlul lucrărei), într'un timp atât de scurt, munca este esactă, conștiențioasă și dacă vom spune și modalitatea acvirărei datelor: trimiterea de chestionare la toți preoții, cercetarea diferitelor archive, consultarea deosebitelor opere, privitoare la această materie, multele călătorii în comitat pentru adunarea datelor și-a fotografiilor necesare și pentru a cunoaște poporul din nemijlocita intuiție, și dacă nu vom uita, că însaș aranjarea și tipărirea unei materii atât de extinse nu este chiar lucrul cel mai lesnicios — credem, că calificativul întâmplător de muncă *uriașe* este cea mai mică vină ce ni-se poate aduce din partea unui om, care nici idee nu-și poate face despre sacrificiile și greutățile materiale și fizice, ce-am depus pentru realizarea unei idei noi, care este modestul început al unei mari opere etnografice a noastre.

Iar numele autorilor s'a retăcut, pentru-că ni-se părea că numirea lor e de-o minimă importanță și s'a făcut mai ales pentru a evita acel pretins: Bum, bum târgoveț, pe care ni-l atribue cu multă maliție neprihănitul paznic al intereselor noastre publice. Că ne permitem a anunța adunarea generală a »Astrei«, programul serbărilor locale, precum și această schiță monografică a comitatului — o inovație întâmpinată cu atâta bunăvoință, când ea sărmana încă n'a văzut lumina zilei — numai un corespondent al »Luptei« poate găsi că este reclam de bâlciu. Ori poate ar fi mai potrivit să tăcem ca peștii, iar publicul românesc să nu prindă nici de veste, că 'n Șimleu se fac pregătiri pentru serbări, de cari nu s'au mai văzut niciodată în părțile acestea!? Ne-am obliga la această tăcere, atunci când organul, despre care aveam cele mai bune convingeri, ne-ar face la rândul său altă propagandă, decât cum am avut durerea să cetim.

Așa se servesc prin presă nizuințele de deșteptare și creștere a masselor? Aceasta e unirea în cuget și 'n simțiri, aceasta este solidaritatea, pe care a voit s'o inaugureze »Lupta«, propunând un congres al pressei ciscarpatine?

E regretabil.

Șimleu, 24 Iulie n. 1908.

Comitetul aranjator.

Anuarele școalelor noastre.

II.

Anuarul Școalei comerciale superioare gr. or. române din Brașov (Brassó) pe anul XXXIX al existenței sale. Anul școlar 1907—1908. Publicat de Arseniu Vlaicu, *director. Brassó (Brașov). Tipografia Ciurcu & Comp. Pagini 110.*

In fruntea anuarului directorul școlar publică sub titlul: »Iarăși maturizanții școalei noastre« un fel de dare de samă despre roadele date de această școală dela anul 1897/8 încoace, de când s'a publicat primul anuar separat. In intervalul acesta de 10 ani au frecventat școala 976 elevi. In perioda primă de 29 ani, dela înființarea școalei până inclusive anul școlar 1907/8, au absolvat această școală 251 elevi, iar în deceniul ultim 228 elevi. Prin urmare în decurs de 39 ani, de când există școala comercială sup. din Brașov, au absolvat 479 elevi.

Urmează apoi publicarea unei tabele statistice cu indicarea numelui absolvenților școalei comerciale în cei din urmă 10 ani. De încheiere autorul pledează pentru crearea unei organizațiuni oarecare între absolvenții școalei prin care, între altele, »activitatea economică a poporului nostru, dirigeată mână în mână de școală și absolvenții ei, să fie îndrumată pe acele căi, care-i promit cele mai sigure șanse de reușită, de consolidare și înflorire materială și morală«.

Din *datele școlare* reținem următoarele: La școală au funcționat 10 profesori. După înșirarea materialului propus în cele trei clase și după publicarea conspectului cărților folosite în această școală, se publică ordinul ministrului de culte privitor la cestiunea regulării examenelor private la școala comercială. Urmează apoi publicarea textului regulamentului în vigoare pentru examenul de maturitate.

Din tabloul *clasificațiunilor elevilor* reținem următoarele date: In anul școlar 1907/8 s'au supus examenului de maturitate 66 candidați și anume în *Septemvrie*

Cu capul plin de teorii de drept, îmi făceam iluzii, cum am eu să îndrept lumea și s'o luminez.

Aveam idealuri pe cari voiam să le aplic. Merg la Veneția și aflu în clădirile erariale, cari mai înainte servise de cancelarii pentru fosta c. r. pretură, un servitor de cancelarie de al desființatei preturi anume Todor, un bătrân cinstit, și pe un fost diurnist al preturei, Negrea, care ajunsese acum a substitui pe pretorul c. r., pe adjunctul c. r., pe 2—3 canceliști, și 2—3 diurniști, scriind la masa pretorului. El mă cunoștea, eu însă nu-l cunoșteam.

Mă salută cu respect ca pe pretorul său și încep al întreba de una, de alta,— de un cvartir pentru mine,— dacă pot căpăta mâncare, etc.

Imi spune, că ași putea locui deocamdată în două odăi ale preturei, lângă cari își are și servitorul Todor locuința, și bătrâna soția lui; ea îmi va face și mâncare, că în Veneția nu exista hotel sau restaurant. El încă își are mâncarea la servitorul Todor. M'am înțeles cu Tooor și cu soția lui, ca să-i plătesc 12 fl. pe lună pentru întreaga întreținere.

Eu nu aveam nici o ideie de predare și manipularea, cu luarea în primire a cancelarei. Ca să nu apar așa prost precum eram, i-am ordonat diurnistului a începe cu predarea și compunerea unui inventar. Diurnistul om practic s'a apucat de lucru. Imi arată protocoalele de exibite, cari trebuesc subscrise în fiecare zi de șef la finea oarelor de cancelarie, îmi arată indexul, registratura și archiva de a căror existență nu aveam ideie. Gătând el, eu le-am luat în primire prefăcândumă, ca și când eu ași cunoaște întreaga daravere oficioasă.

Jucam pe înțeleptul și el nu știa, că eu acum învăț dela el toată manipularea. Sara rămâneam 4—5 ceasuri în cancelarie, studiam instrucțiile, ceteam acte vechi scoase din archivă, în cari găseam formularele de pertractări și de sentințe și astfel mă pregăteam, ca să nu devin blamat. Mult m'a ajutat diurnistul meu practic, de aceea îl și luam cu mine în excursiunile oficioase. Incepusem să mă aflu în dreptate, și din zi în zi tot mai mult îmi agoniseam științe practice.

Toate ar fi mers binișor. La începutul lunei mă duc la Făgăraș să-mi scot leafa, care credeam că va fi de cel puțin 5—600 fl., când colo îmi dă perceptorul leafa lunară de 5 fl. 25 cr. sub cuvânt, că numai atâta am să capăt cât căpăta solgăbirăii cei vechi, înainte de 1848 — adecă 5 fl. mon. conv. pe lună.

Supărat mă duc deadreptul la căpitanul suprem și încep a mă plânge de batjocura ce mi-a făcut oficiul de dare, dându-mi 5 fl. plată pe lună, sub cuvânt, că așa-i suna ordinul. Era să-i arunc în ochi. Nici servitorul nu mi-l pot plăti cu acești bani, unde rămâne quartirul, mâncarea, cu ce să plătesc cărăușiile, etc., etc,?

Mulțumesc frumos de această cinste și de toată domnia constituțională!

Căpitanul suprem la care eram din Sibiiu băiat de casă, ba și ceva rudenie cu un zâmbet sarcastic și desprețuitor îmi zice: »Păcătoș mai ești tu, măi — dacă îmi vii cu astfel de plângeri, gogiamite solgăbiroul din Veneția! Așteptam să vii cu cabrioletă trasă de armăsarii ai tăi, cu »inașul« tău pe capră, ear nu ca un cerșitor. Dacă îmi mai vii odată cu tiroboanță și nu cu trăsura și caii tăi, te dau afară din slujbă. Auzi!

(Va urma.)

1907, 33 candidaţi, cari în urma cunoscutelor neorânduieli la examenul de maturitate din Iunie 1907 au fost avizaţi la repeţirea examenului pe luna Septemvrie. 8 candidaţi căzuţi la examenul din Septemvrie s'au supus la terminul din Decemvrie 1907, iar 25 candidaţi la terminul din Iunie 1908. Din aceşti 66 candidaţi au trecut examenul de maturitate 46. Direcţiunea semnalează acest fapt în următorul mod: »Din acest tablou rezultă, că în anul acesta şcolar au fost provăzuţi cu atestate de maturitate *46 de absolvenţi faţă de 13 absolvenţi în anul precedent sau cu 33 mai mulţi*«. La prima vedere s'ar crede, că de fapt s'a obţinut un rezultat atât de favorabil. In realitate însă — durere — lucrurile stau altfel. Din cei 46 maturizanţi ai acestui an *31 maturizanţi* aparţin anului şcolar 1906/7, iar acestui an şcolar (1907/8) aparţin *numai 25 şcolari*, dintre cari au făcut examenul numai 15 şi, anume 4 cu nota »bine«, iar 11 cu nota »suficient«. Rezultatul, prin urmare, este şi anul acesta foarte nefavorabil. Direcţiunea şcoalei comerciale ar face prin urmare mai bine, dacă în loc să arunce nisip în ochii cetitorilor, ar căuta să îndrepteze rezultatele slabe din ultimii ani, prin cari, — regretăm că trebue s'o spunem — şcoala noastră comercială s'a cam deochiat.

Statistica clasificaţiunilor la finea anului şcolar în cele 3 clase comerciale lasă asemenea de dorit. Din 114 elevi, câţi au fost înscrişi în anul expirat în cele trei clase, au corespuns aproximativ numai 47%, adecă nici jumătate, n'au corespuns din 1 şi 2 obiecte 28%. Cu mai mulţi nesuficienţi au fost 19%, iar 6% n'au fost clasificaţi, părăsind în decursul anului şcoala.

v.

STIRILE ZILEI.

— 14 Iulie v.

Alegerea de preot în Bacifalu. Ni-se scrie: Eri Duminecă în 13 (26) Iulie a c. s'a săvârşit alegerea de paroch în comuna Bacifalu prin Prea On. Domn protopresbiter tractual Vasile Voina, în locul preotului penzionat de acolo Toma Frateş. Concurenţi au fost trei, anume: Aurel Oancea din Braşov fiul învăţătorului penzionat de aici Nicolae Oancea, actualmente paroch în comuna Rodbav din protopresbiteratul Agnita, Ioan Grecianu preot în Lovnic şi I. Rafiroiu preot în Cernatul săcuesc. Toţi trei concurenţii, având cvalificaţie pentru parochii de cl. I, au fost puşi în candidaţie şi admişi la alegere. Dintre voturile date a întrunit Aurel Oancea 28, Rafiroiu 27, iar Greciano 0. Ales cu majoritate A. Oancea. Alegerea a decurs în ordine. Poporul este însufleţit, fiind convins, că votul său şi-l'a dat pentru un preot tânăr, recunoscut de vrednic şi în care are mare speranţă, că va face ordine în agendele de administraţiune bisericească din comuna aceasta. Dumnezeu să-i ajute, ca să poată ajunge la rezultatul dorit! — *Un alegător.*

»Ungaria înainte«. Deviza maghiară: »Ungaria înainte« şi-a căpătat, scrie »Gr. Oest.«, din nou o confirmare, deşi nu în sens şovinist. In mândra capitală a Ungariei, şcolarii căzuţi la şcoalele medii (secundare) şi-au ajuns recordul, 2074! Numărul acesta dă prilegiu puţin măgulitor de a cunoaşte tinerimea şcolară şi sistemul de învăţământ din Budapesta. La cele 19 şcoale medii din capitala ungară au depus examenul 10,133 studenţi, dintre cari însă 2074 au căpătat testimonii rele. Au căzut prin urmare nu mai puţin de 20.7% a şcolarilor. La aceasta se mai adauge, că dintre cei 2074 căzuţi, mai mult de jumătate au avut note rele din mai multe obiecte. Aceşti şcolari trebue dar să repeţeze clasa. Dar şi dintre şcolarii, cari au eşit la ezamen, mai mult de jumătate au eşit numai cu suficient şi 6% numai au depus examenul cu eminenţă. Nu trebue mult studiu, ca să-ţi faci idee despre învăţământul în şcoalele secundare din Budapesta.

Logodnă. Domnul *Vasile Ivan* sergent-major şi doamna *Silvia Popescu* logodiţi. Buziaş, în 10 (23) Iulie 1908.

Medic acuzat de omor din negligenţă. Din Sighetul Marmaţiei se scriu următoarele: Fisicul comitatens Dr. Gruber, fiind consultat de inginerul silvanal al oraşului, care suferia deja de 15 săptămâni de dureri la şira spinării, a prescris 250 grame uleiu de peşte conţinând 40 gr. fosfor, medicină internă. Pacientul a luat de 3 ori pe zi medicină; în decursul zilei şi nopţii a luat 17½ centigrame fosfor, din care cauză a murit. Deoarece în construcţia pacientului a aflat cu mult mai multă cantitate de venin, decât e dosa lui minimală zilnică, procuratura din Sighet a acuzat pentru omor. pe Dr. Gruber, spunând că medicul a provocat moartea prea timpurie a inginerului prin negligenţa comisă. Sâmbătă s'a întrunit consiliul de acuză a tribunalului şi a sistat procedura, pentru că nici consiliul chemic, nici cel medical n'au declarat categoric, că moartea a fost cauzată de înveninare cu fosfor. Procurorul a recurat însă la tabla regească din Dobriţin.

Un dar contelui Zeppelin. Consiliul comunal al oraşului Spandau s'a ocupat Sâmbătă de propunerea de a se face contelui Zeppelin un dar din partea poporului german. Propunerea va fi discutată în apropiatul congres al municipalităţilor. E vorba de o dare voluntară de 10 bani de cap de locuitor.

Condamnaţi bosnieci în Arad. După cum se telegrafiază din Arad foilor din Budapesta, Sâmbătă dimineaţă au fost transportaţi din Banyaluca 7 osânditi bosnieci la temniţa militară din Arad. Intre condamnaţi se află un preot, un colaborator al ziarului din Banyaluca »Otacsbina«, un funcţionar de poştă şi alţi locuitori distinşi din Banyaluca. Prisonierii au luat parte la propaganda sârbească, din care cauză au fost osândiţi pe mai mulţi ani la temniţă grea, de tribunalul militar din Bosnia. Pedeapsa şi-o vor face în închisoarea din Arad, unde sunt internaţi în o celulă comună. Numai 30 zile la an, vor fi închişi în celule separate. De altfel sunt aplicaţi în diferite ateliere industriale ale temniţei, esceptionând numai cele 30 zile, când stau fără lucru.

Petrecere de vară în Sălişte. Din Sălişte ni se scrie: Tinerimea studioasă din Sălişte îşi va ţinea obicinuita petrecere de vară în 20 (2) August (ziua sfântului Ilie). Locul petrecerei: »Netedul«; la caz de timp nefavorabil în sala şcoalei, la 8 oare sara. Se roagă deci şi de astădată pentru binevoitorul sprijin al P. T. Public. Preţul de intrare benevol. Inceputul la 2 oare p. m. Invitări speciale nu se fac. Venitul curat se alătură la »Fondul pentru ajutorarea studenţilor săraci din Sălişte«. *Onisifor Soră*, cand. adv., preşedinte. *Ioan Petruţiu*, st. cl. VIII, secretar.

Trăsnetul într'o tabără americană. Pe câmpul de ezerciţii al trupelor din Pensilvania a căzut trăznetul în repeţite rânduri, omorând trei soldaţi şi rănind peste o sută. Aproape toate corturile au fost mutate din loc.

In contra îmbrăcămintei albe de vară. Renumele vestmintelor albe, ca cele mai rezistente contra influenţei arşiţei soarelui, este micşorat de cercetările medicilor englezi, publicate în revista »Chambers Journal«. S'au făcut esperimente cu multă sârguinţă în diferite ţinuturi tropice şi acestea au avut de rezultat, că cea mai bună forţă conservatoare faţă de razele soarelui, nu revine colorii albe, ci celei *roşii*. Pentru de a îndrepta acţiunea razelor solare, cari pricinuesc adeseori diferite dureri nervoase, trebue să fie aleasă o astfel de stofă, colorată în vr'un fel, pe care razele soarelui n'o pot pătrunde. La Negrii şi alte rasse de oameni, — ce nu se pot număra între albi, acest rol l'a luat însăşi natura, dând pielei un pigment colorat, ce împlineşte această funcţiune. Scrutătorii englezi prin diferite cercetări, au documentat cu siguranţă neîndoelnică, că Europenii îmbrăcaţi în roşu au relativ cu mult mai puţin de suferit sub influinţa căldurii tropice a soarelui, decât aceia, cari preferă tradiţionalele vestminte albe. Şi din această descoperire ştienţifică s'au făcut imediat concluzii practice: în Englitera s'a înfiinţat o fabrică specială, care pregăteşte astfel de stofe practice, nu mult deosebite de cele vechi, dară, cari sunt provăzute cu o pătură roşie întreţăsută. Astfel păstrându-se gustul personal, se ofere în acelaş timp un scut bun contra razelor solare. »Colonial Office«, a introdus imediat această stofă pentru funcţionarii săi din ţinuturile tropice.

Un candidat de advocat român cu praxă află imediat aplicare pe lângă condiţiuni favorabile în cancelaria advocatului Dr. Oct. Pavelea din Beclean (Betlen) com. Solnok-Doboka.

Concertul studenţilor blăjeni în Sângeorgiu.

25 Iulie n. 1908.

In ziua de Sfântul Petru şi Pavel studenţii blăjeni oprindu-se în excursiunea lor şi în Sângeorgiu — dupăce mai întâiu au concertat în Alba-Iulia apoi în Gherla şi Dej, au mers în satele de prin prejur în Negrileşti unde şi-au petrecut vre'o câteva zile în casa pururea veselului Dr. Aurel Iuga, ducând cu sine frumoase amintiri din Negrileşti, unde au şi concertat pentru popor. De aici au mers în Bistriţa, unde au convocat o convenire socială cu care ocaziune au delectat publicul cu vr'o câteva cântări româneşti. De aici au plecat în Bârgău unde au şi concertat, fiind de faţă şi protopretorele şi pretorul, ambii maghiari, cari i-au răsplătit cu aplauze îndelungate răpiţi fiind de măiestria cântărilor româneşti. De aici au venit în Sângeorgiu, unde au dat un prea frumos şi reuşit concert sub conducerea harnicului dirigent *Ioan Harşia*, student octavan.

Programul a fost bogat şi cu cântări bine alese, şi s'a început cu o compoziţie nouă *„Sfânta cruce“* a distinsului prof. de muzică Iac. Mureşianu. Al 2-lea punct a fost tot o frumoasă compoziţie de-a măiestrului Mureşianu anume *„Doina din Bihor“* cu solo de tenor — cântat de studentul octavan *Vasile Magdaş*, care cu voacea lui melodioasă şi plăcută a surprins publicul, care l'a răsplătit cu aplause lungi şi furtunoase. Al 3-lea punct a fost »*Şoimul şi floarea fragului*« iarăşi o prea frumoasă compoziţie de-a dlui Mureşianu. In cântarea de faţă ne-a surprins studentul octavan *George Pataky* cu voacea lui puternică şi armonioasă. De Dnul Pataky legăm cele mai frumoase speranţe pentru viitor. A cântat foarte frumos solul cu acompaniament *V. Magdaş* VIII. Punctul al 4-lea a fost punctul culminant al concertului şi anume frumoasa baladă »*Hoţul şi domniţa*« o măiastră compoziţie a dirigentului *Ioan Harşia* student octavan, care a pus în uimire publicul întreg ţinându-l într'o încordare continuă. Soliştii *Nic Bâlă* student oct. *George Pataky* şi *Iuliu Miclea* student septiman au fost viu aplaudaţi. Punctul al 5-lea a fost de asemeni o artistică compoziţie de-a prof. Iacob Mureşianu *„Mi dor“* cu soli — *George Pataky şi Magdaş*. Punctul penultim a fost *„Mândruliţă dela munte«* o altă compoziţie de a dlui Harşia, iar de încheiere s'a executat cu mult succes »*Să mergem*«, a prof. Mureşianu, care a trebuit repetat.

După concert a urma dans vesel până în zori de zi. Pe prânz au fost invitaţi dnii studenţi în casa ospitalului Dr. Andrei Monda, medicul băilor, unde în tot timpul mesei i-a delectat cu cântări româneşti vestita musică a lui *Kristóf* din Bistriţa. După prânz apoi s'au despărţit fiecare, depărtându-se către caminurile părinteşti cu dulci suveniri în suflet dela băile din Sângeorgiu.

„Unul din public“.

Varietăţi.

Se ştie, că atunci când se începe o clădire, se obicinueşte a se pune în scorbura pietrei de temelie câteva exemplare din moneda timpului.

Americanii, oameni originali în toate ale lor, nu se mai împacă cu sistemul acesta — şi cu prilejul ceremoniei pentru punerea pietrei fundamentale a clădirei pentru noua *Operă*, s'au îngropat nu monede, ci suluri de fonograf în cari se păstrează vocile principalilor artişti din compania Operei.

După un timp cât de îndelungat se va putea auzi vocea cutărui artist, sau cutărei artiste în cele mai alese bucăţi de operă sau operetă.

Şi va fi odată interesant, poate, şi pentru istoric.

*

Nu întotdeauna *râsul* este atât de frumos, pe cât este de plăcut. O revistă franceză se plânge, că unii oameni râd aşa de desmăţat, încât se apropie de sunetul ce-l emite măgarul; la alţii s'ar asemăna râsul cu sunetul particular al lichidului, care se goleşte dintr'o sticlă pe gâtul unui vrăşmaş al băuturilor spirtoase.

Un profesor de cânt din Paris se osteneşte acum să înveţe să râdă frumos pe toţi acei cari s'ar putea teme să cadă în categoriile de mai sus — adecă un fel de râs de mironosiţă, un fel de râs *în doi peri*, bizantin.

Nu sunt de loc împotriva râsului bizantin sau *iezuit*, vorbind în înţelesul cel mai puţin greco-oriental al cuvântului — autorul acestor rânduri e ortodox — dar atunci nu ştiu cum rămâne cu spusele doctorilor, cari cu orice prilej ne sfătuesc, în interesul sănătăţii noastre, »să râdem cu toată puterea şi din toată inima, iar când ne apucă căscatul să căscăm, să ne trosnească fălcile!«

ULTIME ŞTIRI.

Berlin, 27 Iulie. „Berliner Tageblatt“ află din Constantinopol, că prin proclamarea Constituţiei şi convocarea parlamentului, ceea ce nu însemnează încă introducerea Constituţiei, se speră a se pune capăt mişcării tinerilor turci. Proclamarea Constituţiei este în acelaşi timp a lovitură genială a Sultanului, care paralizează proiectele de reformă ale puterilor europene, întru cât Sultanul se va putea pune acum prin parlament la adăpost faţă de cererile Europei.

Constantinopol, 27 Iulie. Iradeaua imperială pentru introducerea Constituţiei a fost urmată de o telegramă-circulară adresată autorităţilor din provincie, cari sunt invitate a începe alegerea delegaţilor.

Salonic, 27 Iulie. S'au început pregătiri pentru alegerea deputaţilor. Se crede că parlamentul va fi convocat în Noemvrie. La Monastir au fost puşi în libertate toţi deţinuţii. Ca semn de bucurie generală, moscheele sunt închise. Albanezii din Ueskueb au început să se reîntoarcă în patrie.

Bibliografie.

St. O. Iosif. „Zorile“ Dramă istorică. în două acte şi în versuri. Preţul 1 cor. (10 b. porto).

„P. Ispirescu“ Povestirile unchiaşului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediţia II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Şoldan Viteazul“, „Mama Angheluşa“, „Herşcu Boccegiul“, „Clevetici“, „Sandu Napoilă“, „Surugiul“, „Ion Păpuşariul“, „Cucoana Chiriţa“ „Barbu Lăutaru“, „Paraponisitul“, „Kera Nastasia“ „Haimana“, „Gură-Cască“, „Stan Covrigariul“, „Vivandiera“, „Păcală şi Tăndală“, „Sœara mâţei“ „Craiu nou“, „Harţă Răzăşul“, „Ramăşagul“, „Peatra din casă“, „Nunta ţărănească“, „Chiriţă la Iaşi“, „Chiriţa în Provincie“.

Preţul 1 cor. 50 b. (20 bani porto.

— »**Ciprian Porumbescu**, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce*. Broşură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Preţul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Maxime.

A stăpâni însemnează a apăsa; a apăsa însemnează a face aceea ce nu voieşte acela, asupra căruia se îndreaptă apăsarea şi de bună seamă aceea ce n'ar voi să suporte acela, care o săvârşeşte; în consecinţă a fi la putere însemnează a face altuia aceea ce noi n'am voi să ni se facă, adecă a face rău.

*

Poporului îi e foame pentrucă noi mâncăm prea mult. *Tolstoy.*

*

Cel din urmă lucru, care se află când se face o lucrare, este de a se şti aceea ce trebue să se pună înainte.

*

Adevărata eloquenţă îşi bate joc de eloquenţă, adevărata morală îşi bate joc de morală; adecă morala judecăţii îşi bate joc de morala spiritului, care n'are nici o normă. *Pascal.*

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

A apărut:

Compoziții românești de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece.

(Voce și piano).

CAIETUL I.	CAIETUL II.
Foaie verde, foi de nuc.	Știi tu bade, ce mi-ai spus.
Cântă puiul cucului.	Vino, bade, iar acasă.
Bădișor depărtișor.	Năcăjit ca mine nu-i.
Spune mândr'adevărat.	După ochi ca murele.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.	Floare fui, floare trecui.
Cine m'aude cântând.	Cântec haiducesc.
Bade, zău, o fi păcat.	Trageți voi boi!
Bagă, Doamne, luna 'n nor.	Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo).

CAIETUL I.	CAIETUL II.	CAIETUL III.
Lugojrna.	Ardeleana (ca în Banat) III.	Brâu III.
Măzărica.	Ardeleana II.	Hațegana
Ardeleana (ca în Bănat) I.	Pe picior II.	Ardeleana (ca în Banat) IV.
Pe picior.	Țarina.	Invârtita II.
Ardeleana I.	Invârtita I.	Pe picior III.
Brâu I.	De doi,	Ardeleana (Abrudeana) IV.
Hora.	Ardeleana III.	Ardeleana (ca în Banat) V.
Ardeleana (ca în Bănat) II.	Brâu II,	Brâu IV.

Prețul unui caiet: cor 4.— fr. 5.—

Serata etnografică, caietul I. Preludiu și hora (piano solo) cor. 2.— fr. 2.50

Caietul II. și IV. epuizate.

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general:

Librăria archidieceezană Sibiiu (Nagyszeben).

(215,4—5.)

Nr. 12024—1908.

Publicațiune.

Proiectul de buget pe anul 1909, pregătit de magistrat, despre venitele și cheltuelile comunei orășenești Brassó, se află depus spre vedere publică — dimpreună cu documentele probatoare și cu opiniunea comisiei economice financiare a representanței orășenești — pe timp de 15 zile adecă dela 27 Iulie până la 10 August 1908 în localul contabilității orășen. Strada Porții Nr. 63.

Aceasta se aduce la cunoștiința publică cu acel adaus, ca fie-cărui contribuabil îi stă în voia liberă a ceti acest buget în oarele de oficiu dela 8—12 oare a. m. și a-și face observările sale asupra aceluia presentându-le în scris la subscrisul magistrat până la 10 August a. c.

Brassó, în 15 Iulie 1908.

1—1. *Magistratul orășănesc.*

Casă de vênzare

Din causă de deces se vinde o casă situată în piață în Gioagiu de jos (Algyogy) în care se află o prăvălie cu mărunțișuri și licență de cârciumărit. Informații se pot lua de la HERCZEG SAMU, funcționar de bancă în Deva. [258,3—12.]

ANUNCIURI

(inserțiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisei administrațiuni. In casul publicări unui anunciu mai mult se odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans."

Dela „Tipografia și Librăria"

A. MUREȘIANU, Brașov

se pot procura următórele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 banî pentru recomandație.)

„Opere complete" de *N. Nicoleanu, C. Stamati și V. Cârlova* la olaltă întro singură Broșură. Prețurl 1 cor. 50 plus porto 10 banî.

Din operele complete a lui **Ioan Creangă** a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie" din editura *„Minerva"* premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechiă: **„In Bucegi"** (Narațiune) Format octav mare paginî 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

„Popasuri vânătorești" de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căprarului Gheorghiță. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Ludovic Dauș: **„Doamna Oltea«** (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versurî. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din Bucureștî în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentația de gală dată cu ocazia jubileului de 400 anî dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 paginî. Costă 1 coroană plus 10 banî porto.

D. C. Moruzi: **„Rușii și Românii"** c'o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc".** Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne". Schițe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

„Călăuza stațiunilor balneare" de *Aurel Scurtu*. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 banî porto.

Sandu Aldea **„Cărticica plugarului"** —·50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri" de **Sandu Aldea** cu cuprinsu următor: Un arândaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihalis, Seri de iarnă, Invrăjbiții, O afacere. La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

— Romanul **„Robia Banului"** de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în preț de 2 Lei plus 30 banî porto.

„Dac'așî fi o păsărică" romanță frumósă pentru voce si piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Stefan C. Voicu*. op. 1. prețul 80 banî plus 5 banî porto.

„Geloșii", comedie într'un act, după germană, de *Moșul*. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă forte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Prețul 40 fileri franco.

Din partea vice-comitelui Brassó.

Nr. 7425—1908.

Concurs.

În urma întregirei postului de medic primar al spitalului comunal devenit vacant un post de medic-adjunct, la care cu aceasta escriu concurs și provoc pe toți aceia, cari voiesc a obține acest post de medic-adjunct a-și înainta petițiunile instruate în sensul §-lui 63 din art. de lege 16 anul 1876, către subscrisul vice-comite cel mai târziu până în 30 Aug. a. c. deoarece petițiunile ce vor sosi mai târziu nu se vor lua în considerare.

Postul deja amintit e împreunat cu o dotațiune anuală de 1400 cor. și până la aprobarea statutului referitor deocamdată ae întregește numai pe un an.

Brassó, în 21 Iulie 1908.

Vice-comite absent:

Dr. Aladár Semsey m. p., protonot. comit.

1—2.

„TIMIȘIANA",

institut de credit și economii în Timișoara.

CONCURS.

Se caută un **funcționar de bancă** cu pregătiri teoretice și praxă bună, care posede perfect limba română, maghiară și germană.

Reflectanții au să comunice pretenziunile lor de salar, să dovedească cu documente recerințele de mai sus, iar cererile astfel instruite și scrise cu mâna proprie în toate 3 limbile, sunt a se prezenta după putință în persoană, până la 1 Sept. a. c. la: Timișoara, 22 Iulie 1908.

DIRECȚIUNEA institutului de cred. și econ. „TIMIȘIANA" în Timișoara.

(2—3.)

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

Succes extraordinar la suferințe de rinichi și beșică.

Apă minerală plăcută fără fer.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.

Vindecă, răcorește. Recomandată de medici.

Are efect escelent ca **apă de cură** la suferințe de rinichi, beșică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale caturale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația Isvoarelor:

Direcția băilor MUSCHONG în Buziaș.

TIPOGRAFIA A. Mureșianu

Brașov, Tèrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕdut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acuratetă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint și colori.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurî.
CĂRȚI DE SCIINȚĂ, literatură și didactice	BILANȚURI.
STATUTE.	*Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în tótă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ diferite formate.	TARIFE COMERCIALE, *industriale, de hoteluri și restaurante.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ după dorință și în colori.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNȚURI.	

Comandele eventuale se primesc în **biuroul tipografiei, Brașov Tèrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndĕrĕpt în curte.** — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.